

Nro. 49.

**A' FELS. CSASZÁR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

Indúlt Bétsből Kedden December 17-ik napján, 1811-ik
esztendőben.

B é t s.

Mivel Alsó - Austriának *Baden* nevezetű kis de
igen hasznos fürdőire nézve egész Európában
igen híres városának népessége naponként nagyon
öregbedik, és mivel annak kies fekvése minden
nyáron sok vendégeket húz oda, és mivel az
oda való ispotály, az oda gyűlni szokott sok
betegeknek befogadásokra elégtelen: arra való
nézve azon dámákból és nemes asszonyságokból
álló Társaság, melly két esztendővel ennekelőtte
itt Bétsben a' *Jó és hasznos dolgoknak előmene-
telesítésekre* Eő Csász. Kir. Felsége engedelmé-
vel fel állott, elvégzette, hogy ott *Mária ispo-
tály* neve alatt, a' maga költségén egy új ispo-

B b b

tályt állíttson fel, mellyben minden oda menő betegek, minden nemzet és vallásbéli különbség nélkül felvétetessenek, 's menedék helyet találjanak. — Alig lett ez az áldott plánum esméretessé, a' midőn már minden felől sok előmózdítókat talált. Bár. *Doppelhof Ignátz*, a' Baden tövébe fekvő Weikersdorfi uradalomnak tulajdonosa azon építetendő ispotálynak egy darab földet ajándékozott. Nemes *Schönfeld Ferdinand* a' maga ott lévő kő bányájából szükséges köveknek adására magát ajánlotta. A' Badeni filialis társaságnak igazgatója *Rzewuska Grófné*, született *Lubomirska Hertzezné*, és *Aichelburg Regino Báróné*, a' kik mind ketten az ispotálynak igazgatását magoknak hagyták, arra kötelezték magokat, hogy az ispotály építéséhez való materialéknak össze hordására szekereket fognak adni. *Schmidtberger* építő mester azt fogadta, hogy ő azon ispotálynak építését minden jutalom nélkül igazgatni fogja. Mások is számosan találtattak mind ott, mind másutt, a' kik annak építésére segedelmet ígértek.

Frantzia Birodalom.

A' Frantzia Monitórnek 25-ik Novemberi darabjában hosszasan le van az a' tudósítás írva, mellyet a' tengeri dolgokra ügyelő minister a' Fels. Császárnak és Királynak küldött. Ennek rövid foglalattya a' következőkből áll:

„A' múlt tavasszal, úgymond, három Fr. fregatok, úgymint a' *la Renomme*, *Nereide* és *Clorinde* napkeleti Indiának Isle de France nevű szigetébe indultak, hogy vagy oda vagy Bataviába hadi népet vigyenek. Midőn azon sziget eleibe értek volna, értékre esett, hogy már

azt is el foglalták az Anglusok. Arravaló nézve azon fregatoknak kapitányaik, úgymint az elsőbbnek *Roquebert*, a' másodiknak *Lemareskier*, az utolsónak *Saint Cricq* elvégezték egymás közt, hogy onnan az Afrikai tenger mellett fekvő Madagaskari szigetbe mennyenek, 's ott friss vizet és eleséget szerezzenek magoknak, holott a' Tamatavei erősséget és az oda való tengerben volt Anglus hajókat elfoglalták.

Május 20-ik napján három Anglus fregatok jelenvén ott meg, mind a' békövetkezett éjjel, mind más nap reggel egynéhányszor tsatáztak az ellenséggel, 's mind a' két részről bátran viselték magokat. A' la Renomme Fr. fregat kemény viaskodása után kénytelen volt magát feladni, minekutánna annak kormányozó kapitányát egy ágyú golyóbis meg ölte volna. — A' Clorinde fregat elszökött, a' Nereide pedig a' fent nevezett Tamatave szigetbe evezett bé, a' hól az Anglusoktól fel kérettetvén, olly feltétel mellett magát fel adta, hogy az azon volt katonaság és hajós legények Frantzia Országba szabadon vissza küldetessenek.

Ebben a' tengeri ütközetben a' la Renomme fregaton viaskodott katonaság közzül 93 ember holt meg és esett sebbe; a' Nereide fregaton 25 ember holt meg, 's 5 kapott sebet; a' Clorinde fregaton, melly mindjárt a' tsata kezdetében elszökött, egy embernél több meg nem holt, és tsak hat sebesített meg. Ez az utolsó Frantzia Országba vissza menvén, mivel a' két elsőbbet nem tsak nem segítette, sőt inkább el hagyta, ennek kapitányát hadi ítélszék eleibe idéztette a' Császár.

A' Boulognei tengeri osztálynak Praefectura egy hivatal szerént való tudósítást küldött a' tengeri dolgokra ügyelő miniszternek, mellyben azt jelentette, hogy a' *Jourdan* Zászlótartó kormányozása alatt lévő hat ágyúzó salupból álló osztály sereg, egy Anglus seregnek, egy korvetnek, és más több apróbb hajóknak szemek láttára, a' Boulognei kikötőhelyből Septemb 5-ik napján kivezvéen Cherbourgba ment, és hogy egynéhányszor is tsatázott az ellanséggel, hogy a' Calvadosi tenger partjai előtt egy ellenséges osztály sereggel öszve találkozván, avval is öszve tsapott, melly tsatában egy ágyúzó Anglus salupot úgy öszve rontott, hogy az Angliába vissza evezni kéntelenített; de hogy az ő kormánya alatt vólt salupok között egy elsüllyesztett, mellynek kapitányát és legényeit egy *Corbeiller* nevű matroz, az ellenséges hajóknak sűrű kartáts tüzei közt egymás után hattzor ide 's tova menyén, a' veszedelemtől meg mentette, 's a' szárazra épségben ki szállította. Ennek a' bátor szívű matroznak 200 frankból álló penziót rendelt a' Fr. Császár, a' nevezett Zászlótartót pedig fellyebb való tisztségre emelte.

A' *Bourdeauxi* (olv. Burdói vagy Burdegalisi) tudósítások szerént, kevés idő alatt sok koloniális termékekkel, nevezetesen nádmézzel, kafféval, és borsal meg terhelt Amérikai kereskedő hajók mentenek bé azon város híres kikötőhelyébe. A' Bourdeauxi kereskedők is olly tudósítást vettek az északi Amérikai kereskedő városokból, nevezetesen *Neu-Jorkból* (új Eborakumból) és *Baltimoréból*, hogy oda sok Frantzia productumokkal rakott hajók eveztenek legyen bé, noha

sok Angliai hadakozó hajók úszkáljanak ott fel's alá, és minden úton módon akadályoztatni kívánnyák a' Frantziáknak Amérikiakkal való kereskedéseket. Egy hólnap alatt sok Indiai termékek adattak el Burdóban kótyavetye által, úgymint, nádméz, káfié, bors, indigo, és napnyúgoti Indiai pamok, még pedig jó áron.

Spanyol Ország.

A' Saragossai tudósítások szerént, a' múlt Septemberben a' Valenzia országban kezdődött táborozás igen véres vólt, ott gyűlt öszve az insurgenseknek leg uagyobb hadi erejek, és mind azoknak a' hadi seregeknek maradványaik által, mellyek annakelőtte a' még meg nem hóldoltatott tartományokban széllyel oszolva vóltak, meg erősítetett. — Az Almeriában, a' múlt Augustus hólnapban a' szárazra ki szállott, és Generál *Blakénak* a' napkeleti Granadában történt verekedésekből és tsatázásokból meg menekedett corpusán kívül az akkorig Murcia Országban vólt reguláris Spanyol seregek is Valenziaába küldettek, sőt a' Kadikszban és a' Baleariái szigetben vólt gyalogság is oda vitettek. — Ezeken kívül minden napkeleti Spanyol tartományokban találtatott fegyveres militziának fegyvert kellett fogni, és magát azon ármádiához tsatolni, mellynek fő vezérlését a' Kádikszti Kórmányszék és a' Valentziai Junta *Blake* Generálra bízta vala, a' ki is annál több segedelmet nyert az előljáróknak és lakosoknak részéről, mivel ő az Anglus fő vezéreknek alájok vetve nem vólt; következésképen semmi vetéldéstől tartani nem lehetett, sőt minthogy ő nagy idegenséggel viseltetett az Anglusokhoz, még a'

töllök ígértetett segedelmet is megvetette, és csak artillériát, fegyvert, 's munitziót kívánt a' Jun-
tától.

Akárhogy, 's akármint lett légyen a' dolog, elég az ahoz, hogy a' Frantzia ármádia előmenetelének megakadályoztatására minden lehetséges eszközöket kikerestek a' Spanyolok, és vitézi bátorsággal is viselték magokat, de még is sem Generál *Blake*, sem az ő fő vezérlése alatt vólt vezérek a' Marsal *Süchet* vitézi talentomainak, és a' Frantzia hadi seregek vitézségeknek ellene nem álhattak. A' *Miniáres* és *Gvadavíar* folyóvizek közt fekvő szép térségek vóltak ekkorig a' hadakozásnak teátrumi, mellyeknek következései abból állottak, hogy a' Frantzia ármádia az utolsóbb folyóviznek partjáig, és Valentziának kapujáig előbre nyomúltak.

A' Saragossai leg újabb tudositások szerént, a' Marsal *Süchet* vezérlése alatt lévő Fr. ármádiának egyik osztálya Valentziának ostromlására vólt ki rendelve, annak egy része az ostromló seregnek fedezésére, egy más része pedig a' Generál *Blake* próbatételeinek meg akadályoztatására. A' Frantzia előjáró sereg azonban Rivarreja mellett a' Gvadavíar folyóvízen által költözött, 's azon folyóvíz jobb partján ki terjedett. — A' Segovia és Liria mellett esett nagy veszteségek után nagyon érzik az insurgensek a' győzedelmesekek hadi erejeket, és mindenütt álhatatlanságot mutatnak, vezérjeik is egyenetlenségben vannak egymás közt.

Az a' hír is foly, hogy a' Fr. hadi seregek mindazokat a' Gvadavíar folyóviznek északi

részén tsinált sántzokat, mellyek Valenziának fedezésére voltak rendelve, már elfoglalták, és hogy azon oldalról annak erősségét is bézárták, sőt hogy számos Frantzia seregek költöztek volna azon folyóvízen által, hogy azon várost déli részéről is bézárhassák, és hogy a' Frantzia ostromló ágyúk is meg érkeztek már Murviedróból a' Fr. ármadiához. — Mivel a' Valenziai új erősségek még egészen el nem készültek, és mivel azon városkerületének oltalmazására egész ármádia kívántatik, közönségesen azt hiszik, hogy az magát sokáig nem tarthatja. — A' Spanyol ármádia Miralcampo mellett gyűllött öszve, mellyből azt hozzák ki, hogy Valenzia sorsát egy új verekedés el fogja választani. A' Marsal *Süchet* ármádiájához, Arragoniából, Cataloniából, sőt Castiliából is számos segítő seregek mentek. Egy különös Fr. corpus *Darmagnac* Generál vezérlése alatt, a' mint írják, parantsolatot vett arra, hogy Segorbia mellett vígyázatra álljon ki, és hogy a' *Süchet* ármádiája háta megett vígyázzon az ellenség mozdulásaira, a' tenger partjain is batteriák készíttetek olly véggel, hogy az Anglus hadakozó hajók Valenziának ostromlására ne mehessenek.

A' Journal de l' Empire nevű Párisi újságlevelékben az hirdettetett ki, hogy Fr. Oberster *Plicque*, a' múlt September 21-ik napján *Pnffoduro* igen híres insurgents vezért Biotaban elfogta, és Ereának piatzán, azon sok kegyetlenségeiért, mellyeket azon tartományban végbe vitt, felakasztatta, és hogy az ő haramja követőinek egy harmad részét e' világból ki végzette. Hasonló sorsra jutott *Montardi* haramja vezér is tized

magával, a' ki Lerida vidéken sok pusztítást és kegyetlenséget vitt végbe.

A' Spanyol határokról azt írják, hogy azok a' Portugallus és Spanyol seregek, mellyek az Alentejói tartományban Generál *Castannos* vezérlése alatt Portalegre környékén eddig tábo-roztak, ekkorig tsendesen vóltak falusi kvár-télyyaikon, de hogy Portalegroi fő hadi kvárté-lyokat elhagyták, hogy tsak egynéhány ezreu maradtak Estremoz vidékén, a' többi pedig Ab-rantesbe marsírozott, hogy ott a' Tajo folyóví-zen által költözvén, magokat a' Lord *Wellington* ármadiájához tsatólhassák. — Ennek a' Gene-rálnak parantsolatjára az Elvasi vár megerősí-tetik, annak bástyái szaporíttatnak, Portugalli-ában sok új katonák szedetnek, a' kik nagy ide-genséggel viseltetnek az Anglusok eránt, és úgy tettzik, mintha a' népnek nagy része kívánva kívánja a' Frantzia hadi népnek hozzájok való bé menetelét. — A' Murciai insürgens seregek-nek veszedelme után tsendesség van Granadá-ban. — A' negyedik Fr. osztály sereg nagy része Granada városa mellett gyűllött öszve, ott van a' Generál *Leval* fő hadi kvártélyya is. — Ma-lagától nem messze egy tartalék sereg fekszik a' tenger partyán.

Úgy hallatik, hogy Marsal *Victor* Andalu-ziának a' Gibraltari szoros tenger mellett fekvő városát *Tarifát*, a' hól 1389 ik esztendőben a' Maurusokon fényes győzedelmet vettek vala a' keresztények, meg szállotta, melly noha elég erős, és a' szomszéd Kadikszi 's Gibraltári erős-ségekben lévő őrizet katonaságtól is segítettik, mindazáltal magát sokáig nem tarthattya. —

Altallyában a' mostani egész Spanyol háborúban soha sem vóltak azon ország déli részében annyi Fr. hadi seregek, mint most. — A' Kadikszot ostromló ármadia még ekkorig meg nem támadta a' Leon szigetét, még most is azon helyen fekszenek a' Fr. seregek, a' mellyen vóltak a' múlt nyáron.

A' *Trocaderói* fél szigetben készített Fr. batteriák elkészültek, és jó szolgálatot is tettek. Andaluziában *Puerto S. Mariát*, és *Puerto Realt*, mellyek Kadiksztól nem messze vannak, nagyon meg erősítették, és sok hadi munitziókkal rakták meg a' Frantzia Indzsínörök.

Sevillában nagy szükség uralkodik, a' kenyér és hús drága, ahoz vagon a' kézmíveknek árrok is alkalmaztatva. — Déli Spanyol Országban is nagy és tartós melegség vólt ezen az őszön, még is mindazáltal semmi nyoma nem vólt a' ragadó nyavalyáknak.

Rénusi Szövetség.

A' Baváriai Kir. Korona Hertzeg Asszony Münchenben, a' múlt November 28-ik napján, délután 8 óra után lebetegedvén, kedves férjének Károly Lajos Augustus Baváriai Korona Hertzegnek, az egész Királyi háznak, sőt egész Bavária Országának különös örömökre, egy szép és egészséges hertzegetsét szült e' világra. Azon nap estéjén és éjtzakáján *München* városa egészen ki vólt világosítva, a' Publicum maga nagy örömének kijelentésére a' város minden útzáit muzsika szoval járta bé. A' született hertzegetske November 30-ik napján, dél után 5 órakor kereszteltetett meg a' Királyi rezidencia kápolnájában, az egész Kir. familiának, a' Státus mi-

nistereknek, minden fő rangú tisztviselőknak, és az ott lakó méltóságosabb uraságoknak jelenlétekben; a' kisdedit maga a' Fels. Király tartotta a' keresztségre, kinek *Maximilián* név adódott. — A' keresztségbéli tzeremóniának végződése után, az ott lévő külföldi követeknek is szerentséjek volt a' Fels. Királyi Háznak magok örvendező kívánságokat kijelenteni. — Este fényes mulattságot adott az első Státus minister Gróf *Montglas*, mellyen maga a' Korona Hertzeg, kedves ötsével Károly Kir. Hertzeggel együtt jelen vóltanak. — Ez a' szerentsés történet az Inn folyó víz környékén fekvő helységeknél 60 ágyú lövéssel adatott tudtokra.

A' Müncheni tsillagvisgáló toronynak igen híres és tudós Directora *Seyffer* Úr következő jegyzéseket adott ki a' mult hólnapokban az égen láttzott üstökös tsillagról: —

December első napjaiban, minden nap, avagy 24 óra alatt 306800 német mértföldet fut által ez az üstökös tsillag a' maga útjában, következésképen minden órában 12783, és egy secundában $3\frac{1}{2}$ mértföldet. — Azon idő pontjától, az az, December első napjától fogva 34 millió mértföldni távolságra van a' naptól, és minden 24 óra alatt 240000 mértföldre távozik attól el. — A' földtől December első napjától fogva 41 milliom mértföldre van távol, következésképen két annyival távolabb van tóllünk, mint a' nap a' maga közepszerű távolságában. Minden nap 505000 mértföldre távozik el a' földtől. — December hólnapjában 7 milliom, 150000 mértföldet fut által a' maga útjában, és így sokkal lassabban fut, mint futott September és October hólnapokban,

a' midőn az elsőbb hólnapban 15 milliion, a' másodikban 13 milliion, a' harmadikban, úgy- mint Novemberben 10 milliion mértföldet futott által. Sugárainak világossága October 12-ik napjától fogva öttzörte gyengébb vólt, mint akkor és annakelőtte.

Nagy Britannia.

A' Fels. Angliai Király harmadik szülött fiának *William Henry* Clarenci Hertzegnek *Misz Tillney - Long* szép, gazdag, és elmés kisasszonnyal való öszve házasodása, úgy láttzik, tökéletességre fog menni, kinek fekvő jószágából 's töke pénzéből egy milliion forint jövedelme van esztendőnként. Ezt a' nagy kintset napkeleti Indiai kereskedéséből szerzette az édes atya magának. Az antiministeriális újságlevelek erről a' házasságról azt jegyzik meg, hogy az a' teátrum szeretőkre nézve igen kívánatos dolog legyen, mivel ha e' nem történt vólna, ama híres Londoni komédiásné *Jordan* a' theátrumot el hagyta vólna.

A' 23-ik Novemberi Windsori bülletin szerint még most is azon állapotban van a' Király, mellyben vólt az utolsó tudósítások szerint, hogy t. i. elmebéli betegsége semmit sem kissebbül, teste ereje pedig öregbedik, és hogy még sokáig tarthat a' nyavalyája. — A' Regens Hertzeg változó egészsége már jobbra fordúlt, és a' lában esett seb is meg gyógyúlt, hanem a' köszvénytől még sem menekedhetett meg egészen.

Eszaki Európa

Hasselt Német Országának igen híres *Stattistica* olly jegyzést adott ki a' Prussziai Biroda-

lomról, hogy ez a' Tilsiti békesség által 2698 négyszegű mértföldet, 4 milliom és 800000 lakost vesztett el; hogy mostani birtoka 2877 négyszegű mértföldből, 's népessége négy milliom és 940000 lélekből álljon. — A' Jénai szerentsétlen útközet előtt a' Prussiai Monarkiának jövedelme 57 milliom forintra ment esztendőnként, most pedig 26 milliomra megyen, mellyből azt lehet ki húzni, hogy azon birodalom országának, népességének, és jövedelmének felét elvesztette. Azon szerentsétlen háború előtt 240 ezer emberből állott a' Prussiai ármádia, most pedig 88 ezerre szállott alább.

Generál *Blücher*, a' ki a' Frantziák ellen indított utólsó Prusszus háborúban magát igen jelesen viselte, maga kívánsága szerént nyúgodalomra botsátotta a' Prusszai Király.

Mivel e' folyó esztendei rendkívül való nagy szárazság miatt mind Brandeburgiában, mind Prussziában rossz termés vólt, egész Prussziába meg drágúlt az élet, úgy annyira, hogy egy seffelnek (Pesti mérőnek) három tallerra (5 fra 's 30 k.ra) fel ment az árra.

Koppenhágából Novemb. 19 ik napján. Az a' szerentsétlenség, melly, a' mint szombaton, tudniillik November 16 ik napján, az Anglusokat a' napkeleti tengerbe érdeklette, sokkal nagyobb, mintsem elein emondották vala. Azon egy egész kereskedő hajósereg, mellynek egy línea hajó, két fregat, és négy apróbb hajóknak védelmezések alatt a' napkeleti tengerből Angliába visszamenni kellett vólna, a' kegyetlen tengeri szelektől elő vétetvén többnire a' Dániai tengeri par-

tokhoz verettek, melly alkalmatossággal 1300 Brittusok estek fogságba.

Az az új universitas, mellyet a' most uralkodó Fels. Dániai Király *VI. Fridrik* Norvegiában felállított, már isi 5000000 tallérral van dotáltatva, sok Norvégiai tehetős famíliák hazájokhoz való buzgó szeretetek által lelkesítettvén, nagy summát ajándékoztak arra, melly a' jövő esztendőben tökéletességre is fog menni. — Ennekelőtte a' Kopenhágai fő iskolában tanúltak a' Norvégiai' ifjak.

Néhány Petersburgi Chemikusok próbát ténvén a' magyalfa magvával, úgy találták, hogy avval épen olly szépen lehet skarlát színre festeni, mint a' cochinellával, es ha eszközt találhatnak a' magyalfa gyümöltse kövér velőjének elválasztására, igen nagy hasznú találmány leszen az.

A' külföldi fabrikatumoknak az Orosz Birodalomban való meg tiltatásoktól fogva sok tehetős urak arra fordítják jövedelmeknek nagy részét, hogy, fábrikákat állíthassanak fel. Kioviában egy olly portzellán fábrika állítatott fel, a' mellyben tsinált portzellán edények az Anglia Országi portzellánnal vetélkednek, és annyi munkája is van, hogy nem győzi. — A' Wolga folyóvizében, mellynél nagyobb folyóvíz Európában nintsen, és a' melly a' Kaspiumi tengerbe omlikbé három Duboyki lakos, a' múlt nyáron 24 nap alatt 886900 nagy halat fogott, mellyek 216300 pudot nyomtak. (Egy pud 40 fontot teszen.)

Másodszori Tudósítás.

Az alább írtnak fogfájást gyökerestől kigyógyító Tinkturájának valóságos eredetéről.

Ennekelőtte 32 esztendővel, a' vólt Austriai

Belgiumnak fő városába Brüsszelbe menvén; 's ott 18 esztendőig tartózkodván, mingyárt a' második esztendőben keserves fogfájást szenvedtem, és mind addig semmi nyugalomam nem is vólt, míg egyik szem zápfogamat ki nem vonattam. De nem tsak nem segitettem az által magamon, sőt inkább a' több fogaimat is nagyobb veszedelembe ejtettem, és a' fejem kaponyáját meg gyengitettem. Mind ezekre nézve olly gondolat ötlött elmémbe, hogy ez á' mindenekkel bővölködő áldott föld bizonyosan hozott olly eszközt, melly ezen kegyetlen fájdalomnak meg enyhítésére alkalmas.

Mivel már annakelőtte is sok időt eltöltöttem a' fűvész és orvos könyveknek olvasásában, el tökélettem magamban egy illy gyógyító szernek a' természet gazdag tárházában való felkeresésére, és mivel azon időben a' fent nevezett Belgi mi fő városban sok Anglia Országi orvos Dokto rok tartózkodtak, szerentsém vólt velek meg es mérkedni, 's velek e' tárgyról gyakorta beszél getni. Ők magok is helybe hagyták ugyan az én gondolatomat, de azt is egyenesen megvallották, hogy egy illy áldott szert találni nem egy könnyen lehet, mindazáltal mivel lehetetlenségnek nem tartották, engemet biztatni meg nem szűn tek.

Arra való nézve a' nékem tanátsólt módok szerént munkámat elkezdettem, és hat esztendő- kig való vizsgálódásom után találtam is a' természet kebelében egy olly szert, mellynek hatha- tósságát tulajdon magam személyemen tapasztal- ván, másokkal is közlöttem, és a' nép közt ki hirdettettem, hogy azok, a' kik a' fogfájásban

szenvednek, ha hozzám folyamodnak, én minden személyválasztás, és minden költség nélkül rajtok segíteni kész leszek, melly ígéretemnek négy esztendők elfolyása alatt eleget is tettem, és ezen felebaráti szeretetet még tovább is szívesen folytattam volna, ha az általam talált áldott szerhez kívántató külföldi materialék nagyon meg nem drágúltak volna.

Avval ugyan kérkedni nem akarok, nem is kérkedhetek, hogy ezen fogfájást gyökerestől kigyógyító Tinkturának egyedül magam lettem volna feltalálója, inkább tulajdonítom azt a' fent említett nagy talentumú 's tapasztalású Anglus Orvos Doktoroknak, a' kiknek örökös háládatossággal tartozok, és tartoznak azok is mindnyájan, a' kiken én avval ekkorig segítetttem.

Úgy esett értésemre, hogy némelly helyeken az én nevem alatt, már mások is elkezdették a' fogfájást gyógyító Tinkturát készíteni, holott én annak készítését még eddig senkinek ki nem nyilatkoztattam, és míg a' kegyelmes egek életemnek 's egészségemnek kedveznek, ki sem fogom nyilatkoztatni, hanem mindenkor magam készítem, mellyet az általam megnevezett helyeken mindenkor lehet találni, azonban el nem halgathatom, hogy ezen gyógyító szernek kinyilatkoztatásáért már nékem sok áldozatokat ígértek, de mivel ez a' megbetsúlhetetlen szer idegen ország termésekből készítettik, mellyek a' jelenvaló időben sok okokra nézve felette drágák, hogy a' maga valóságában megmaradhasson, egyenes és állandó gondolkozású készítőit kíván.

A' fogtisztító pornak valóságos tulajdonságáról, 's annak hasznos vagy káros voltáról szükség a' következőket megjegyezni: —

A' fogak magok természeti mivoltokban gondoltatván nem egyebek, hanem eleven meleg tsontok, mellyek meghidegűlvén élesebbek és keményebbek lesznek, és a' kettő közt, tudniillik a' meleg és hideg tsontok között éppen olly különbség van, mint a' vas és atzél közt, úgy hogy a' tűznek ereje által az elsőbből leszen a' második, és evvel amazt ketté lehet vágni. Arra való nézve minden meghidegűlt tsontból, és éles kövekből készített fogpor ártalmas a' fogaknak, ámbár akármelly vékony porrá készítessek is a' tűz által, a' mennyiben a' fogaknak márványozását, vagy glazurját ledörgöli 's annálfogva a' fog lágyabb vagy taplós részében lévő lyukatskák kinyílnak, mellyeknek a' leg kissebb savanyú eledel vagy gyümölts is fájdalmat okoz; mellyhez képepest szükség a' fogport lágyabb eszközökből készíteni, mint a' fogak magok, és ha szinte későbbben tisztítaná is azokat, de legalább semmi kárt nem okoz.

Írtam Bétsben, Karátsony Havának 4-dikén 1811-dik esztendőben:

Almásai Balogh Dávid,
Királyi Hertzeg Albertnél
Udvári Tiszt.

Lakom a' Jósef külső városban, a' hosszú úttzában, a' 93 ik számú háznak első emeletjében, az arany findzsánál. — Ez a' Tinktura találtatik itt Bétsben magamnál, és a' Hertzeg Albert Kapusánál is. — Pesten Kiss István Könyváros Urnál. — Debretzenben Csáthy György Könyvnyomtató és Könyváros Urnál.